

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA FLOAREA POP ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 63101/00)

Hotărâre

Strasbourg

6 aprilie 2010

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Floarea Pop împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Luis López Guerra, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 16 martie 2010, pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 63101/00) îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, doamna Floarea Pop („reclamanta”), a sesizat Curtea la 1 august 2000 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).
2. Reclamanta, care a beneficiat de asistență judiciară, a fost reprezentată succesiv de Monica Macovei, Ioana Banu, Adriana Dăgăliță și Nicoleta Popescu, avocați în București. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.
3. La 11 aprilie 2006, președintele Secției a treia a decis să comunice cererea Guvernului. În conformitate cu art. 29 § 3 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Reclamanta s-a născut în 1946 și are domiciliul în București.

A. Evoluția stării de sănătate a fiului reclamantei sub controlul autorităților și decesul acestuia la scurt timp după punerea în libertate

5. În iulie 1992, fiul reclamantei, Radu Daniel Achim („Radu A.”), la vremea respectivă, în vârstă de șaptesprezece ani, a fost plasat în arest preventiv în sediul Poliției Municipiului București, iar ulterior, în ianuarie 1993, a fost internat în Centrul de Reeducare pentru Minori Găești („centrul pentru minori”), înainte de a fi condamnat pentru furt la o pedeapsă cu închisoarea de doi ani și șase luni, prin hotărârea Judecătorei București din 9 iunie 1993.

6. În timp ce, în dosarul medical deschis de către autorități în septembrie 1992, acesta figura ca fiind „clinic sănătos”, în raportul privind examenul radiologic, realizat în octombrie 1992, și în cel referitor la radioscoopia toracică, datând din aprilie 1993, medicul centrului pentru minori a stabilit, la 25 august 1993, fără ca persoana interesată să fi fost supusă în acest interval altor examinări și vaccinări periodice impuse de legislația în vigoare, diagnosticul de „tuberculoză pulmonară secundară fibro-nodulară” și de „pneumonie tuberculoasă ulcerată”. După ce, la 30 august 1993, a fost transferat la Penitenciarul-Spital București –Jilava („penitenciarul-spital”), în octombrie 1993, Radu A. a inițiat, la indicațiile autorităților, procedura de întrerupere a executării pedepsei cu închisoarea pentru a fi internat într-un spital civil, ceea ce o comisie medico-legală recomandase în decembrie 1993, având în vedere gravitatea diagnosticului [tuberculoză (TBC) pulmonară extinsă pe stânga cu diseminare colaterală; insuficiență cardio-respiratorie; cașexie TBC și anemie]. Ca urmare a hotărârii favorabile pronunțate la 11 ianuarie 1994, Radu A. a fost pus în libertate. La 14 ianuarie 1994, acesta a fost transportat cu targa la Spitalul civil Filaret, unde medicul C.I. a constatat că suferea, printre altele, și de anemie severă, de insuficiență renală și de întârziere psihică (oligofrenie), menționând că TBC-ul debutase în aprilie 1993, că pacientul nu mai avea masă musculară și că nu putea nici măcar să stea în picioare sau să se deplaseze. În ciuda tratamentului administrat, fiul reclamantei a decedat la 21 ianuarie 1994.

A. Cercetarea penală desfășurată de autorități

7. La 16 februarie 1994, reclamanta a solicitat Ministerului Justiției („ministerul”) să inițieze o anchetă în scopul identificării și concedierii persoanelor responsabile de decesul fiului său, cauzat, potrivit acesteia, de relele tratamente la care a fost supus pe perioada internării în centrul pentru minori și în penitenciarul-spital (lovituri, dușuri cu apă rece, hrană insuficientă și de proastă calitate, ceea ce a dus la o pierdere în greutate severă, băiatul ajungând de la 67 kg la 30 kg pentru o înălțime de 1,81 metri etc.). În martie 1994, Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a dispus efectuarea cercetării penale și a unei autopsii, după ascultarea mărturiei medicului C.I. din cadrul Spitalului Filaret, care a precizat, între altele, că Radu A. fusese adus la institut în ianuarie 1994 pe o targă, că era înfometat și se afla într-o stare inacceptabilă de igienă pentru un pacient al unui spital, iar valorile anumitor analize sanguine erau inexplicabile pentru o persoană care se presupune că beneficiase de un tratament corespunzător.

8. La 11 aprilie 1994, Direcția Inspecție Penitenciară din cadrul ministerului („inspectorii”) a furnizat un raport, depus apoi la dosarul parchetului, în care se menționa că boala de care suferea Radu A. fusese depistată târziu la centrul pentru minori, că examinările medicale și vaccinările nu fuseseră efectuate în mod corespunzător și că atitudinea personalului medical și tratamentul administrat ulterior fuseseră adecvate.

9. Tot în aprilie 1994, parchetul i-a audiat pe reclamantă și pe medicul C.I., care au precizat că Radu A. le vorbise despre relele tratamente la care ar fi fost supus (a se vedea supra, pct. 7). Pentru a evalua incidența eventualelor erori medicale în ceea ce privește decesul lui Radu A., parchetul a dispus efectuarea unei noi expertize medico-legale. În mai 1994, trei supraveghetori militari, un educator și doi foști colegi de cameră ai lui Radu A. din centrul pentru minori, audiați de către autorități, au declarat că Radu A. era maladiv și „întârziat mintal” și că fusese

îngrijit de către personalul centrului. Începând cu 31 mai 1994, având în vedere statutul personalului care l-a supravegheat și l-a îngrijit pe Radu A., parchetul militar a fost considerat competent să efectueze ancheta respectivă. La 9 iunie 1994, în urma expertizei medico-legale realizate de medicul S. din cadrul Institutului M.M. pe baza dosarului medical al persoanei în cauză, s-a ajuns la concluzia că decesul lui Radu A. fusese cauzat de o insuficiență cardio-respiratorie și hepato-renală provocată de TBC, că îngrijirile primite fuseseră adecvate și că evoluția defavorabilă a bolii fusese provocată de o cădere imunitară și de rezistența la tratamentul medicamentos. Raportul a fost completat la 3 noiembrie 1994, medicul S. adăugând că era puțin probabil ca susținerile lui Radu A. (care suferea de acromegalie, de oligofrenie și de TBC) din 1994 să fie veridice. S. a recunoscut totuși că efectivul de personal al penitenciarului-spital nu permitea o supraveghere individuală permanentă, că tratamentul medicamentos administrat fusese adecvat stării de sănătate și „resurselor existente”, și că era posibil ca dușurile cu apă rece să se dovedească necesare în lipsa apei calde și în prezența unei stări de igienă total neadecvate.

10. Fără să aștepte să primească și să examineze documentele solicitate în martie 1994, referitoare la regimul internării lui Radu A. în penitenciarul-spital, procurorul D. de la parchetul militar, prin ordonanța din 5 octombrie 1994, a dispus neînceperea urmăririi penale. Acesta s-a bazat pe declarațiile martorilor și pe expertiza medico-legală menționată anterior, concluzionând că, în speță, nu a existat o eroare medicală sau de supraveghere [art. 10 lit. a) C. proc. pen.].

11. Prin rezoluția din 14 februarie 1995, procurorul C. a infirmat ordonanța menționată anterior, și a dispus începerea urmăririi penale, considerând că dosarul era incomplet, că faptele relevante nu fuseseră stabilite și că declarațiile făcute la centrul pentru minori nu precizau identitatea autorităților în fața cărora fuseseră obținute. Acesta a dispus identificarea și audierea colegilor de cameră, a persoanelor care l-au supravegheat direct, a educatorului și a medicului lui Radu A. din centrul pentru minori, precum și a personalului care l-a supravegheat și l-a îngrijit în penitenciarul-spital. Niciunul dintre aceste acte de urmărire penală nu a fost efectuat înainte de luna mai a anului 1996, când s-a început audierea a nouă dintre cele zece persoane salariate ale spitalului menționat anterior, ale căror mărturii au fost considerate relevante de către parchet (medici, asistente medicale, infirmiere, alți bolnavi din aceeași cameră). Aceste persoane au infirmat susținerile reclamantei, precizând că Radu A. beneficiase de îngrijirile necesare și de o igienă corporală adecvată, fiind spălat cu apă caldă la pat, întrucât nu se mai putea deplasa.

12. O comisie medicală a Institutului M.M. a confirmat conținutul raportului medicului S. (a se vedea, pct. 9 *in fine*), adăugând, între altele, că diagnosticul de TBC ar fi putut fi stabilit înainte de luna august a anului 1993, dacă o observație clinică din partea unui specialist și mai multe controale radiologice ar fi fost efectuate.

13. Prin rezoluția din 5 iulie 1996, procurorul O. din cadrul parchetului militar a stabilit, pe de o parte, că nu reieșea din dosar că decesul lui Radu A. fusese cauzat de o eroare medicală, precum pretindea reclamanta, și, de pe altă parte, că dosarul trebuia trimis la Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar București pentru a fi continuată cercetarea pentru rele tratamente (art. 267 C. proc. pen.) și ucidere din culpă ca urmare a nerespectării obligației profesionale/medicale [art. 178 alin. (2) C. proc. pen.].

14. La 29 iulie 1996, prim-procurorul militar C. a constatat că în perioada iunie 1994 și februarie 1995 procurorul militar însărcinat cu dosarul nu a administrat niciun act cu excepția ordinului vizând efectuarea unei expertize medico-legale suplimentare. Procurorul a considerat că în acest stadiu dosarul nu conținea nicio probă care să permită să se concluzioneze că relele tratamente pretinse nu au existat. Procurorul a dispus, de asemenea, ca dosarul privind perioada anterioară datei de 30 septembrie 1996 să fie completat cu documente din dosarul medical al lui Radu A. și cu mărturii ale medicilor responsabili, în vederea clarificării unor chestiuni de natură penală în ceea ce privește unele modificări aduse dosarului și absența clișeele radiologice din 1992 și 1993.

15. După ce, la 20 ianuarie 1999, a redactat un proces-verbal referitor la conținutul dosarului lui Radu A. pe perioada internării, dosar ce nu evidențiază nicio probă contrară constatărilor făcute

în dosarul de anchetă, întrucât nu existau modificări ale fișei medicale corespunzătoare, la 9 martie 2000, procurorul militar a dispus clasarea cauzei. Reiterând concluziile precedente de neîncepere a urmăririi penale, acesta a precizat că susținerile pe care le făcuse Radu A. în fața reclamantei și a medicului C. I. (a se vedea supra, pct. 7) erau de ordin general și că se refereau mai degrabă la regimul de detenție decât la relele tratamente și că, potrivit dosarului medical, persoana în cauză nu semnalase autorităților simptome care ar fi necesitat investigații și tratamente medicale amănunțite. Prin urmare, acesta a conchis că faptele pretinse fie nu existau [art. 10 lit. a) C. proc. pen.], fie nu erau prevăzute de legea penală [art. 10 lit. b) C. proc. pen.]. Acesta a adăugat că, în speță, nu există niciun învinuit. Ordonanța nu a fost comunicată reclamantei.

16. La cererea reclamantei, care dorea să cunoască rezultatul plângerii sale penale, parchetul a informat-o, la 12 mai 2000, de clasarea cauzei referitoare la decesul fiului său și i-a permis, la 19 iunie 2000, să ia cunoștință de conținutul dosarului. La 20 iunie 2000, în urma recursului reclamantei care se baza, în special, pe latura procedurală a art. 2 din Convenție, Parchetul Militar de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a confirmat temeinicia clasării cauzei.

C. Procedura civilă pentru acordarea de daune-interese îndreptată împotriva ministerului și Administrației Generale a Penitenciarelor

17. La 14 ianuarie 1998, în temeiul art. 2, 6 și 13 din Convenție și art. 998-1000 din C. civ., reclamanta a sesizat Judecătoria București cu o acțiune în daune-interese împotriva Ministerului Justiției. Aceasta susținea că centrul pentru minori și penitenciarul-spital nu îi asiguraseră fiului său îngrijirile medicale adecvate stării sale (hrană, igienă) și că erau responsabili de decesul acestuia. De asemenea, imputa parchetului, sesizat cu privire la acest aspect, faptul de a nu fi efectuat, din iulie 1996, niciun act de procedură în ancheta pendinte.

18. Hotărârea din 27 martie 1998, prin care judecătoria respinsese acțiunea pe motivul prescrierii acesteia, a fost casată cu trimitere la 27 noiembrie 1998 de Tribunalul București, care a considerat că nu avusese loc prescrierea dat fiind că reclamanta nu cunoștea identitatea persoanelor fizice responsabile de decesul fiului său.

19. În fața judecătoriei, ministerul a introdus în cauză Direcția Generală a Penitenciarelor (DGP), iar reclamanta a mărit suma solicitată cu titlu de daune-interese la 140 000 000 lei românești (ROL), reprezentând aproximativ 7 500 euro (EUR) la momentul faptelor. Întrucât instanța a stabilit obligația părții interesate de a plăti aproximativ 9 000 000 ROL pentru taxa de timbru, reclamanta a solicitat Ministerului Finanțelor, în mai 2000, să fie scutită de plată, ținând seama de precaritatea veniturilor sale. Acesta din urmă a decis doar că reclamanta dispunea de un termen de plată a cheltuielilor respective până în iunie 2001. Întrucât reclamanta a susținut că era în imposibilitatea de a plăti, suma a fost achitată în locul ei de organizația neguvernamentală Helsinki România (APADOR-CH).

20. După administrarea unei expertize medicale și audierea martorilor citați de către persoana interesată, printre care medicul C.I., Judecătoria București, prin hotărârea din 22 ianuarie 2001, a obligat ministerul să plătească reclamantei suma de 30 000 000 ROL pentru prejudiciul moral, reținând că acesta era responsabil, în calitate de comitent, pentru faptele prepușilor săi. Această hotărâre a fost modificată prin decizia Tribunalului București din 18 aprilie 2002, care a admis integral acțiunea reclamantei, însă ulterior a fost casată cu trimitere prin hotărârea Curții de Apel București din 4 noiembrie 2002, cu motivarea că obligația solidară de plată reținută ar fi trebuit să revină de asemenea DGP.

21. După amânări cauzate de lipsa de legalitate a procedurii de citare a părților și de incompatibilitatea completului de judecată, o nouă decizie din 22 mai 2003 care admitea acțiunea reclamantei a fost casată, pentru lipsa motivării, prin hotărârea din 31 octombrie 2003 a Curții de Apel București, care a reținut cauza pentru judecarea acesteia în apel.

22. Prin hotărârea din 4 mai 2004, curtea de apel a admis apelul reclamantei și acțiunea în integralitatea sa și a obligat părțile la plata în solidar a 140 000 000 ROL pentru prejudiciul

moral. Aceasta a reținut că, din expertiza medico-legală și din mărturiile administrate, reieșea că pârâții nu luaseră, într-o fază incipientă, măsurile necesare pentru depistarea bolii de care suferea Radu A. și că nu-i administraseră încă de la început tratamentul necesar, în condiții de detenție adecvate, ceea ce ar fi putut împiedica deznodământul nefericit. Constatând că decesul survenise din cauza erorilor comise de persoanele însărcinate cu supravegherea și îngrijirea lui Radu A., curtea de apel a adăugat că pârâții nu puteau susține că răspunderea exclusivă revenea medicilor, „întrucât aceștia erau singurii care aveau posibilitatea să identifice persoanele vinovate de decesul lui Radu A.”

23. La cererea reclamantei, întemeiată pe hotărârea executorie pronunțată în apel, ministerul a plătit, la 31 octombrie 2005, suma totală de aproximativ 153 000 000 ROL, din care 151 000 000 reprezentau suma acordată de instanțe cu titlu de prejudiciu moral, actualizată pe baza indicelui de inflație (adică 4 130 EUR la momentul faptelor).

24. Prin hotărârea din 2 noiembrie 2005, Curtea de Apel București, competentă să judece recursul după modificarea dispozițiilor procedurale, a respins recursurile formulate de minister și de DGP, care susțineau, printre altele, că partea interesată ar fi trebuit să identifice prepușii responsabili și faptele concrete care cauzaseră prejudiciul. După ce a reiterat în detaliu obligațiile care le incumbă autorităților în temeiul aspectului material al art. 2 din Convenție și faptele relevante în speță, curtea de apel a concluzionat că responsabilitatea revenea ministerului și DGP pentru faptele comise de prepușii lor. În afară de aceasta, Curtea a adăugat că partea interesată fusese în imposibilitatea de a identifica persoanele responsabile de decesul fiului său și faptele comise de fiecare dintre ele, întrucât era vorba de „omisiuni” și de „neglijențe” comise în perioada privării lui Radu A. de libertate. Curtea de apel s-a pronunțat, în plus, după cum urmează:

„[...] reclamanta a sesizat parchetul militar în vederea realizării unei anchete penale, astfel încât autoritățile au obligația pozitivă și procedurală de a efectua o anchetă aprofundată și efectivă, pentru a identifica persoanele fizice subordonate, prepușii și faptele lor, vinovăția și raportul de cauzalitate, în vederea unei eventuale acțiuni în regres împotriva acestora. Ancheta trebuia să se desfășoare din oficiu.

[...]

În speță, reclamanta a suferit un prejudiciu moral cauzat de suferința provocată de decesul fiului său și de pierderea eventualului sprijin material și moral pe care acesta i l-ar fi putut oferi. Încălcarea dreptului la viață are și „victime prin ricoșeu”, reclamanta fiind cu certitudine o astfel de victimă.

Autoritățile aveau, de asemenea, obligația să efectueze o anchetă oficială, efectivă, cu scopul de a stabili cauzele decesului și de a identifica și a sancționa responsabilii, o anchetă independentă și imparțială efectuată cu diligență rezonabilă. [...] în speță, ancheta a fost efectuată de persoane subordonate din punct de vedere instituțional, și anume de inspectorii, care nu au identificat vinovații pentru ca aceștia să fie sancționați (cel puțin printr-o procedură disciplinară).

Prin urmare, Curtea de Apel constată, că a fost încălcat art. 2 din Convenție și că art. 998-999 și 1003 alin. (3) C. civ. sunt aplicabile [...]; prin urmare este necesar să se respingă recursul formulat de DGP.”

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

25. În speță, dispozițiile relevante din Codul de procedură penală [art.10 lit. a) și b)], din Codul civil [art. 998-999 și 1000 alin. (3)] și cele referitoare la taxa de timbru și la funcționarea Institutului de Medicină Legală M.M., în vigoare la momentul faptelor, sunt descrise în cauza *Notar împotriva României* [(dec.), nr. 42860/98, pct. 82, 13 noiembrie 2003]. Conform obligației asumate în momentul soluționării amiabile a cauzei *Notar*, menționată anterior, (decizia din 20 aprilie 2004), Guvernul a adoptat Ordonanța nr. 12/2005 din 21 ianuarie 2005, în temeiul căreia acțiunile în daune-interese bazate pe fapte referitoare la pretinse încălcări ale art. 2 și 3 din Convenție sunt scutite de obligația de plată a taxei de timbru.

26. Dispozițiile relevante din Legea nr. 92 din 4 august 1992 pentru organizarea judecătorească, republicată la 30 septembrie 1997 („Legea nr. 92/1992”), din Legile nr. 303 și 304 din 28 iunie 2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și, respectiv, organizarea judiciară („Legile nr. 303/2004 și 304/2004”), jurisprudența internă relevantă și lucrările Comisiei de la Veneția privind eficiența căilor de atac interne în materie de durată excesivă a procedurilor (cea de-a 69-

a sesiune, decembrie 2006) sunt rezumate în cauza *Abramiuc împotriva României* (nr. 37411/02, pct. 68-74, 24 februarie 2009.)

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ALE ART. 2 ȘI 3 DIN CONVENȚIE

27. Conform reclamantei, autoritățile au neglijat să-i asigure fiului său supravegherea și îngrijirile medicale adecvate, cât și condiții de detenție corespunzătoare, ceea ce i-ar face responsabili de decesul tânărului. În plus, aceasta reproșează autorităților competente că nu au efectuat o anchetă efectivă, imparțială și promptă care să poată duce la identificarea și sancționarea persoanelor responsabile. Reclamanta invocă art. 2 și 3 din Convenție, redactate după cum urmează:

Art. 2

„Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. [...]

Art. 3

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

28. Guvernul respinge acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părților

29. Bazându-se pe procedura civilă finalizată prin hotărârea din 2 noiembrie 2005 a Curții de Apel București, Guvernul consideră că reclamanta a pierdut calitatea de victimă și că aceste capete de cerere trebuie respinse pentru incompatibilitate *ratione personae*. Astfel, precizează pe de o parte că instanțele interne, în special curtea de apel, au recunoscut prin hotărârile lor că decesul lui Radu A. se datorase neglijenței autorităților în depistarea bolii de care suferea, tratamentului medical superficial, cât și condițiilor sanitare și de detenție inadecvate. Pe de altă parte, adaugă că, în același timp, curtea de apel a recunoscut în mod expres că, din punct de vedere procedural, a fost încălcat art. 2, menționând că ancheta desfășurată nu respectase cerințele stabilite de jurisprudența Curții. În cele din urmă subliniază că, prin acordarea sumei solicitate persoanei interesate, curtea de apel a reparat prejudiciul moral suferit de aceasta. Făcând trimitere la cauzele *Calvelli și Ciglio împotriva Italiei* [(GC), nr. 32967/96, CEDO 2002-I] și *Vo împotriva Franței* [(GC), nr. 53924/00, CEDO 2004-VIII], acesta susține că, în cazul în care un deces nu este provocat în mod intenționat, o cale de atac de natură civilă poate îndeplini cerințele impuse de art. 2 din Convenție.

30. În opinia reclamantei, hotărârea din 2 noiembrie 2005, citată anterior, a recunoscut și a reparat doar încălcarea aspectului material al art. 2 din Convenție. Această hotărâre, pronunțată după unsprezece ani de la decesul lui Radu A., oferă explicații cu privire la cauzele decesului și răspunderea civilă a instituțiilor statului, dar nu conține, în schimb, nicio constatare în privința obligațiilor procedurale întemeiate pe art. 2 și 3, referitoare la ancheta penală finalizată prin rezoluția de neîncepere a urmăririi penale a parchetului militar din 20 iunie 2000. Conform reclamantei, spre deosebire de cauzele citate de Guvern, relele tratamente la care a fost supus fiul său în detenție au fost mai mult decât ceea ce ar putea fi considerat drept neglijență sau eroare medicală neintenționată și impuneau realizarea unei anchete penale oficiale. În plus, în observațiile sale din 21 noiembrie 2006, reclamanta a afirmat că nu avut loc nici recunoașterea, nici repararea prejudiciului suferit de ea însăși în calitate de persoană vătămată ca urmare a atitudinii disprețuitoare a autorităților pe toată perioada anchetei privitoare la decesul fiului său.

În opinia sa, acesta este un capăt de cerere pe care Curtea îl poate desprinde din oficiu chiar dacă nu a fost formulat în mod explicit.

31. În plus, trimiterea făcută în hotărârea din 2 noiembrie 2005 la încălcarea obligațiilor procedurale respective privește doar ancheta realizată de inspectorii din cadrul ministerului și nu ancheta penală efectuată de parchet, reclamanta plângându-se de aceasta din urmă. De asemenea, suma reparației acordate nu ar fi fost satisfăcătoare întrucât, la vremea respectivă, existau constrângeri legislative (taxe de timbru), ce au dispărut ca urmare a cauzei *Notar* citate anterior, care nu i-ar fi permis, având în vedere veniturile sale, să solicite o reparație adecvată a prejudiciului moral suferit. Potrivit reclamantei, concluzia la care a ajuns Curtea de Apel București în procedura civilă nu poate dispensa statul român de obligația de a efectua o anchetă efectivă, conform art. 2 și 3 din Convenție, pentru a identifica și a sancționa agenții statului responsabili de decesul fiului său.

2. Motivarea Curții

a) Cu privire la aspectul material al art. 3 din Convenție

32. Chiar dacă Guvernul nu a ridicat excepția de incompatibilitate *ratione temporis* în speță, Curtea amintește încă de la început că, atunci când este vorba de capete de cerere referitoare la aspectul material al art. 2 și 3 din Convenție, competența sa *ratione temporis* în ceea ce privește cererile formulate împotriva României debutează la 20 iunie 1994, dată de la care recunoașterea de către acest stat a dreptului de recurs individual produce efecte. Prin urmare, în această cauză, Curtea nu poate decât să se declare ca fiind lipsită de competență *ratione temporis* pentru a se pronunța asupra răspunderii autorităților pentru relele tratamente suferite de fiul reclamantei, urmate de decesul acestuia la 21 ianuarie 1994.

b) Cu privire la aspectul material al art. 2 și 3 din Convenție

33. În primul rând, Curtea observă că nu a fost necesar să examineze compatibilitatea cu convenția a capătului de cerere formulat de reclamantă la 21 noiembrie 2006 (a se vedea supra, pct. 30 *in fine*). Curtea subliniază, de asemenea, că acest capăt de cerere a fost formulat tardiv, ulterior comunicării cererii și, în plus, la mai mult de șase luni după încheierea, la 2 noiembrie 2005, a procedurii în daune-interese, aceasta fiind ultima procedură în cadrul căreia au fost examinate circumstanțele decesului lui Radu A. În consecință, acest capăt de cerere trebuie respins ca inadmisibil pentru nerespectarea termenului de șase luni, în temeiul art. 35 § 1 și 4 din Convenție.

34. În ceea ce privește celelalte capete de cerere referitoare la aspectul procedural al articolelor citate anterior, Curtea nu consideră necesar să examineze aplicabilitatea Convenției *ratione temporis*, întrucât apreciază că, în orice caz, excepția ridicată de Guvern cu privire la pierderea, de către partea interesată, a calității de victimă trebuie admisă, din motivele expuse mai jos.

35. Curtea amintește că, în primul rând, autoritățile naționale sunt cele care trebuie să remedieze o pretinsă încălcare a Convenției. În această privință, Curtea reamintește că a ști dacă un reclamant se poate pretinde victimă a unei pretensei încălcări este o chestiune care se poate pune în toate etapele procedurii în sensul Convenției [*Sediri împotriva Franței* (dec.), nr. 44310/05, 10 aprilie 2007]. În plus, Curtea amintește că o decizie sau o măsură favorabilă reclamantului nu este suficientă în principiu pentru a-i retrage acestuia calitatea de victimă, decât dacă autoritățile naționale au recunoscut, în mod explicit sau în esență, apoi au reparat în mod corespunzător și suficient încălcarea Convenției [*Mathew împotriva Țărilor de Jos*, nr. 24919/03, pct. 149, CEDO 2005-IV, și *Scordino împotriva Italiei* (nr. 1) (GC), nr. 36813/97, pct. 179-180 și 193, CEDO 2006-V].

36. În speță, luând notă de argumentele părților, Curtea va examina succesiv chestiunile care trebuie clarificate dacă, având în vedere faptele respective, finalizarea procedurii în daune-

interese putea să aibă ca rezultat retragerea calității reclamantei de victimă, fără ca o anchetă penală efectivă să fie necesară (i) și, în caz afirmativ, dacă a existat o recunoaștere a încălcărilor pretinse (ii) și o reparație adecvată a prejudiciului suferit de partea interesată în această privință (iii).

i) Cu privire la caracterul suficient, în speță, al procedurii în daune-interese

37. Recunoscând, în acord cu reclamanta, gravitatea faptelor în cauză, Curtea nu poate, în schimb, să rețină o altă încadrare decât aceea stabilită de instanțele interne, care s-au raportat la ansamblul erorilor, omisiunilor și neglijențelor comise de persoanele însărcinate cu supravegherea și îngrijirea fiului părții interesate, fapte ce au avut ca rezultat decesul acestuia (a se vedea supra pct. 22 și 24). Trebuie, prin urmare, să se facă distincția între cauza prezentă și cele referitoare la relele tratamente aplicate de către agenții statului în mod intenționat și care au avut ca rezultat decesul unei persoane. În astfel de cauze, Curtea a considerat că, în absența unei anchete penale efective care să ducă la identificarea și pedepsirea responsabililor, simpla acordare de daune-interese ca urmare a constatării unei încălcări a art. 2 din Convenție nu este suficientă pentru a retrace persoanei respective calitatea de victimă (*Nikolova și Velitchkova împotriva Bulgariei*, nr. 7888/03, pct. 55-56, 20 decembrie 2007, și *Yeter împotriva Turciei*, nr. 33750/03, pct. 58, 13 ianuarie 2009).

38. În această privință, Curtea amintește că, dacă atingerea adusă dreptului la viață sau la integritate fizică nu este intenționată, obligația pozitivă de a institui „un sistem judiciar eficient” nu impune, în toate cazurile, urmărirea penală. În special, în contextul specific al neglijenței medicale, obligația menționată anterior poate fi îndeplinită de asemenea, de exemplu, dacă sistemul juridic respectiv conferă persoanelor interesate dreptul la acțiune în fața instanțelor civile, separat sau concomitent cu dreptul la acțiune în fața instanțelor penale, în scopul stabilirii răspunderii în cauză și, dacă este cazul, al obținerii aplicării oricărei sancțiuni civile corespunzătoare, precum plata de daune-interese și publicarea hotărârii [a se vedea, de exemplu, *Calvelli și Ciglio*, citate anterior, pct. 51, *Mastromatteo împotriva Italiei* (GC), nr. 37703/97, pct. 90 și 94-95, CEDO 2002-VIII, și *Vo*, citată anterior, pct. 90]. Același principiu se aplică eventualei răspunderi a agenților statului pentru decesele survenite ca urmare a neglijenței acestora (*Branko Tomasić și alții împotriva Croației*, nr. 46598/06, pct. 64, CEDO 2009-...) În general, Curtea a examinat, prin raportare la diferite tipuri de acțiuni de natură penală, disciplinară și civilă disponibile, respectarea obligației procedurale întemeiate pe art. 2 în cauzele cu privire la decesul unei persoane care poate să fi fost cauzat de lipsa supravegherii sau a tratamentului medical adecvat, în perioada în care această persoană se afla sub controlul autorităților [*Tarariyeva împotriva Rusiei*, nr. 4353/03, pct. 90-101, 14 decembrie 2006; a se vedea, de asemenea, *mutatis mutandis*, *Dodov împotriva Bulgariei*, nr. 59548/00, pct. 87-98, 7 ianuarie 2008, și *Rowley împotriva Marii Britanii* (dec.), nr. 31914/03, 2 februarie 2005].

39. Prin urmare, Curtea admite că, în circumstanțele speței, recunoașterea încălcărilor pretinse în procedura în daune-interese, urmată de o reparație adecvată, putea retrage reclamantei calitatea de victimă.

ii) Cu privire la recunoașterea încălcărilor pretinse

40. Curtea observă că instanțele interne reținut nu doar erorile, omisiunile și neglijențele comise de persoanele însărcinate cu supravegherea și îngrijirea lui Radu A. în timpul detenției ca motive ale decesului, ci și responsabilitatea ministerului și cea a DGP. Prin urmare, dacă procedura civilă nu avea ca obiect – și, prin urmare, nu a avut drept rezultat - stabilirea răspunderii individuale în această cauză, instanțele au reținut răspunderea civilă a ministerului și a DGP, care aveau posibilitatea, în calitate de angajatori, să identifice persoanele responsabile (a se vedea supra, pct. 22). De asemenea, Curtea constată că, deși parchetul nu era parte în procedură, reclamanta s-a plâns în acțiunea sa introductivă de caracterul ineficient al anchetei

penale, și de enunțarea de către curtea de apel a obligațiilor procedurale ale autorităților, aceasta reținând mai multe aspecte de lipsă a conformității în cadrul anchetei (absența unei anchete desfășurate din oficiu, existența unor relații de subordonare, etc.) (a se vedea supra, pct. 17 și 24).

41. Făcând trimitere la observațiile de mai sus cu privire la tipul de anchetă care trebuie să fie realizată de către autorități în cazul unei atingeri, comise fără intenție, a drepturilor garantate de art. 2 și 3 din Convenție, Curtea nu poate da dovadă de un formalism excesiv și consideră că termenii folosiți în hotărârile lor de către instanțe, în special de curtea de apel, pot fi considerați drept o recunoaștere, cel puțin în esență, a încălcării aspectului procedural al articolelor Convenției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Trepachkine împotriva Rusiei*, nr. 36898/03, pct. 70, 19 iulie 2007).

iii) Cu privire la caracterul adecvat și suficient al reparării prejudiciului suferit

42. Curtea amintește că a ști dacă o persoană a obținut repararea prejudiciului care i-a fost cauzat - comparabilă cu reparația echitabilă la care se referă art. 41 din Convenție - prezintă importanță pentru a evalua dacă această persoană se mai poate pretinde victima unei presupuse încălcări [*Cocchiarella împotriva Italiei* (GC), nr. 64886/01, pct. 72, CEDO 2006-V, și *Stan împotriva României* (dec.), nr. 6936/03, 20 mai 2008].

43. În speță, Curtea observă că reclamanta a mărit în cursul procedurii suma pretinsă pentru prejudiciul moral, că instanțele i-au acordat integral această sumă, care i-a fost plătită de autorități înainte de încheierea procedurii (a se vedea supra, pct. 19 și 22-23) [a se vedea, *a contrario*, *Öneryıldız împotriva Turciei* (GC), nr. 48939/99, pct. 42 și 152, CEDO 2004-XII, și *Dodov*, citată anterior].

44. Cu siguranță, Curtea nu pierde din vedere că suma menționată anterior trebuia să acopere, de asemenea, dacă nu chiar în primul rând, prejudiciul moral cauzat de încălcarea aspectului material al art. 2 și 3 din Convenție, și că este imposibil să aprecieze care parte a sumei corespunde prejudiciului moral ce decurge din încălcarea aspectului procedural al articolelor menționate anterior. Cu toate acestea, observă că, în cazul în care suma respectivă este inferioară celei acordate, în general, de către Curte în cauze similare privind România (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Trufin împotriva României*, nr. 3990/04, pct. 57, 20 octombrie 2009, și *Alexandru Marius Radu împotriva României*, nr. 34022/05, pct. 56, 21 iulie 2009), există un raport de proporționalitate în sensul jurisprudenței sale [*Apicella împotriva Italiei* (GC), nr. 64890/01, pct. 104 și 142, CEDO 2006- [...], și *Di Sante împotriva Italiei* (dec.), nr. 56079/00, 14 iunie 2007]. În orice caz, Curtea trebuie să țină cont, de asemenea, de faptul că instanțele interne nu puteau să acorde părții interesate o sumă superioară celei pe care o solicitase ea însăși.

45. Curtea poate admite că dispozițiile legale referitoare la plata taxei de timbru într-o astfel de procedură, abrogate în ianuarie 2005, ar fi putut juca un rol în favoarea deciziei reclamantei de a limita valoarea pretențiilor cu titlu de prejudiciu moral. Cu toate acestea, observă că respectivele dispoziții nu au privat partea interesată de posibilitatea de a solicita, și de a primi, în repararea prejudiciului moral, o sumă care nu este în mod vădit derezonabilă.

46. Prin urmare, Curtea a conchis că, în circumstanțele cauzei, reparația de care a beneficiat reclamanta poate fi considerată adecvată și suficientă.

47. Pe scurt, Curtea consideră că, prin procedura în daune-interese, autoritățile naționale au recunoscut încălcarea aspectului procedural al art. 2 și 3 din Convenție și că au reparat în mod adecvat și suficient prejudiciul suferit de reclamantă în această privință. Prin urmare, este necesar să fie admisă excepția preliminară a Guvernului referitoare la pierderea, de către partea interesată, a calității de victimă, să se concluzioneze că această parte a cererii este incompatibilă *ratione personae* cu dispozițiile Convenției în sensul art. 35 § 3 și că trebuie respinsă, în temeiul art. 35 pct. 4 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ALE ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE

48. Reclamanta pretinde, în cererea sa introductivă, că absența unei anchete penale efective și refuzul Ministerului de Finanțe, în procedura în daune-interese ulterioară, de a o scuti de plata taxelor de timbru (a se vedea supra, pct. 19) au adus atingere dreptului său de acces la o instanță. De asemenea, în scrisoarea din 19 decembrie 2005, aceasta se plânge de durata excesivă a procedurii în daune-interese menționată anterior. Reclamanta invocă art. 6 § 1 din Convenție, a cărui parte relevantă în speță este redactată după cum urmează:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale [...] în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială [...] care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]”.

A. Cu privire la admisibilitate

49. În ceea ce privește capătul de cerere formulat de reclamantă cu privire la pretinsa lipsă a posibilității de acces la o instanță, Curtea observă că aspectele pe care reclamanta le subliniază nu au împiedicat-o să inițieze și să continue acțiunea în daune-interese, și că la încheierea acesteia partea interesată a primit suma solicitată cu titlu de prejudiciu moral. Prin urmare, Curtea consideră ca reclamanta nu poate pretinde că este victima încălcării dreptului de acces la o instanță. Prin urmare, acest capăt de cerere este incompatibil *ratione personae* cu dispozițiile Convenției în sensul art. 35 § 3 și trebuie respins în temeiul art. 35 § 4 din Convenție.

50. În ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe durata procedurii în daune-interese, Curtea constată că acesta nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

51. Conform reclamantei, durata procedurii nu este rezonabilă și este, în principal, imputabilă autorităților.

52. Guvernul susține că durata procedurii se datorează complexității cauzei și comportamentului reclamantei și că nu există nicio perioadă de inactivitate imputabilă autorităților.

53. Curtea apreciază că perioada care trebuie să fie luată în calcul a început la 14 ianuarie 1998, dată la care reclamanta a introdus acțiunea, și că s-a încheiat la 2 noiembrie 2005, prin hotărârea Curții de Apel București. Prin urmare, aceasta a durat aproape șapte ani și zece luni, și a implicat trei grade de jurisdicție. Curtea amintește că, în multe cauze care au ridicat probleme similare celei din prezenta speță, s-a pronunțat, ținând seama de criteriile rezultate din jurisprudența sa consacrată în materie, concluzionând în sensul nerespectării „termenului rezonabil” [a se vedea, printre multe altele, *Frydlender împotriva Franței* (GC), nr. 30979/96, pct. 43-45, CEDO 2000-VII; *Gorou împotriva Greciei* (nr. 2) (GC), nr. 12686/03, pct. 24 și 46, 20 martie 2009 și *Carstea și Grecu împotriva României*, nr. 56326/00, pct. 36-37 și 42-44, 15 iunie 2006].

54. În speță, pentru Curte este suficient să observe că, în trei rânduri, hotărârile pronunțate de instanțele interne au fost casate, dintre care de două ori cu trimitere, în special pentru erori de natură procedurală care nu sunt imputabile reclamantei (prescriere, lipsa motivării, etc.) În afară de aceasta, trimiterea cauzei putea continua la nesfârșit, întrucât nicio dispoziție legală nu putea să îi pună capăt (a se vedea, *Ispan împotriva României*, nr. 67710/01, pct. 45, 31 mai 2007, și *Wierciszewska împotriva Poloniei*, nr. 41431/98, pct. 46, 25 noiembrie 2003). În opinia Curții, instanțele naționale ar fi trebuit să acționeze cu mai multă diligență, având în vedere obiectul litigiului, care privea răspunderea autorităților pentru decesul fiului părții interesate și repararea prejudiciului suferit de aceasta.

55. După examinarea tuturor datelor care i-au fost prezentate, pe baza jurisprudenței în materie, Curtea consideră că, în speță, durata procedurii în litigiu nu răspunde cerinței „termenului rezonabil”.

Prin urmare, a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ALE ART. 13 DIN CONVENȚIE

56. Reclamanta pretinde că nu a beneficiat de o cale de atac eficientă care ar fi permis examinarea fondului capetelor de cerere întemeiate pe art. 2, 3 și 6 din Convenție (accesul la o instanță) și i-ar fi permis să se plângă de neregulile anchetei penale referitoare la condițiile de detenție și la decesul fiului său. Aceasta susține, de asemenea, că întrucât procedura în daune-interese nu a dus la identificarea și la sancționarea persoanelor responsabile, nu a putut să aibă ca rezultat pierderea calității sale de victimă. În scrisoarea sa din 19 decembrie 2005, reclamanta amintește, printre altele, că de abia după zece ani de la decesul lui Radu A., instanțele interne au formulat o concluzie în această procedură. În cele din urmă, reclamanta se plânge de absența unei căi de atac efective care să poată oferi un remediu în ceea ce privește capătul de cerere referitor la durata procedurii în daune-interese. Aceasta invocă art. 13 din Convenție, redactat după cum urmează:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de [...] Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea ar fi fost comisă de persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

A. Cu privire la admisibilitate

57. În ceea ce privește capătul de cerere formulat de reclamantă și întemeiat pe art. 13, coroborat cu art. 2, 3 și 6 § 1 (dreptul de acces la o instanță) din Convenție, Curtea amintește că principiile relevante care rezultă din jurisprudența sa, conform cărora un reclamant trebuie să dispună de un recurs efectiv, care să permită instanței naționale să cunoască conținutul unei plângeri „credibile”, întemeiate pe Convenție, și de un mijloc prin intermediul căruia să poată obține o reparație corespunzătoare a încălcării drepturilor sale garantate prin Convenție (a se vedea, printre altele, *Öneriyildiz*, citată anterior, pct. 145-149). În speță, reamintind că, în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 2, 3 și 6 § 1 din Convenție (dreptul de acces la o instanță), a concluzionat în sensul pierderii de către reclamantă a calității sale de victimă ca urmare a procedurii în daune-interese (a se vedea supra, pct. 33-48), Curtea consideră că, pentru aceleași motive, această parte a cererii este, de asemenea, incompatibilă *ratione personae* cu dispozițiile Convenției în sensul art. 35 § 3, și că trebuie respinsă, în temeiul art. 35 § 4 din Convenție.

58. În schimb, în ceea ce privește capătul de cerere referitor la absența unei căi de atac efective care să poată să ofere un remediu în ceea ce privește capătul de cerere privind durata procedurii în daune-interese, Curtea constată că acesta nu este în mod vădit nefondat conform art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

59. Guvernul prezintă observații similare celor expuse în cauza *Abramiuc* (citată anterior, pct. 112-113), considerând, în principiu, că reclamanta putea să sesizeze Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) cu o plângere referitoare la durata procedurii interne în temeiul Legilor nr. 92/1992 și nr. 303/2004 menționate anterior.

60. Reclamanta neagă caracterul efectiv al recursului formulat de Guvern și susține că, sub acest aspect, a fost încălcat art. 13 din Convenție.

61. Curtea amintește că această chestiune a fost deja examinată amănunțit, inclusiv recursul invocat de Guvern, și că a hotărât în sensul existenței unei încălcări a art. 13 din Convenție. Curtea reiterează, de asemenea, că aceasta nu aduce atingere în niciun fel oricărei evoluții pozitive pe care o pot cunoaște, în viitor, cu privire la acest aspect, dreptul și jurisprudența interne (*Abramiuc*, citată anterior, pct. 118-132). În speță, Curtea consideră că Guvernul nu a prezentat argumente și exemple din jurisprudență internă, care i-ar permite să nu concluzioneze în acest sens.

62. Prin urmare, este necesar să se constate că a fost încălcat art. 13 din Convenție.

IV. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

63. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

64. Reclamanta solicită 15 000 euro (EUR) pentru prejudiciul moral pe care pretinde că l-a suferit prin încălcarea art. 6 și 13 din Convenție din cauza duratei excesive a procedurii în daune-interese și a absenței unui recurs efectiv în această privință.

65. Guvernul consideră că suma solicitată este excesivă prin raportare la jurisprudența Curții.

66. Curtea amintește că a concluzionat în sensul încălcării de către statul român a obligațiilor care îi incumbă în temeiul art. 6 § 1 din Convenție (durata procedurii în daune-interese) și al art. 13 din Convenție. Având în vedere circumstanțele deosebite ale acestei cauze și pronunțându-se în echitate, conform art. 41 din Convenție, Curtea consideră că reclamanta a suferit un prejudiciu moral evident în legătură de cauzalitate directă cu încălcările constatate și că este necesar să i se acorde 5 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

67. Reclamanta solicită, de asemenea, 8 745 EUR pentru onorariul avocatului în fața Curții și pentru cheltuielile de judecată suportate în fața instanțelor interne și 743 500 lei românești pentru cheltuielile de corespondență între aceasta și Curte. Avocatul părții interesate, pune la dispoziție o Convenție ce conține acordul acesteia din urmă pentru ca plata sumelor respective de către Curte să fie efectuată direct avocatului său; prezintă, de asemenea, o notă referitoare la numărul de ore facturate și la activitățile desfășurate.

68. Guvernul consideră că suma solicitată cu titlu de onorariu al avocatului este excesivă în raport cu activitatea menționată în nota avocatului părții interesate și prin raportare la sumele solicitate în alte cauze de acest fel. Acesta solicită Curții să nu acorde decât cheltuielile considerate reale, necesare, rezonabile și dovedite.

69. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În speță, Curtea constată mai întâi că, la 9 ianuarie 2007, suma de 850 EUR a fost plătită, cu titlu de asistență juridică, avocatului care a prezentat observațiile reclamantei în fața Curții. De asemenea, consideră că sumele pretinse nu au fost neapărat expuse cu privire la capetele de cerere declarate admisibile de către Curte (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Raninen împotriva Finlandei*, nr. 20972/92, pct. 73 *in fine*, CEDO 1997-VIII, și *Papon împotriva Franței*, nr. 54210/00, pct. 118 *in fine*, CEDO 2002-VII). Având în vedere documentele aflate în posesia sa și criteriile menționate anterior, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantei suma de 1 500 EUR pentru toate cheltuielile în fața Curții,

inclusiv cele de corespondență. Având în vedere convenția încheiată de partea interesată cu avocatul, Curtea hotărăște că suma menționată anterior va fi vărsată direct acestuia din urmă.

C. Dobânzi moratorii

70. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
CURTEA,
ÎN UNANIMITATE,**

1. Declară cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 6 § 1 din Convenție (durata procedurii în daune-interese) și pe art. 13 din Convenție (recurs efectiv referitor la durata procedurii), și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere.

2. Hotărăște că a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție;

3. Hotărăște că a fost încălcat art. 13 din Convenție;

4. Hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:

i. 5 000 EUR (cinci mii euro), la care se va adăuga orice sumă care poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;

ii. 1 500 EUR (o mie cinci sute euro), pentru cheltuieli de judecată, sumă ce trebuie plătită direct Adriannei Dăgăliță, care a reprezentat-o pe reclamantă în calitate de avocat;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

5. Respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 6 aprilie 2010, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada

Josep Casadevall

Grefier

Președinte